

Nagy József (Szentes, 1900. szept. 22. — Debrecen, 1968. máj. 22): középiskolai vezetőtanár.

1925-ben a debreceni Tisza István Tudományegyetemen magyar-latin szakos tanári oklevelet szerez, ugyanitt doktorál 1941-ben summa cum laude minősítéssel. Egyetemi tanulmányai kezdetén a budai Zenekonzervatóriumban a cimbalom tanszakon oklevelet szerez, művészi fokozattal. 1921-től, a debreceni zeneiskola tanára, itt megszervezi a cimbalom-tanszékot, és az itt töltött nyolc év alatt közel száz tanítványt nevel.

A középiskolai tanári pályát a debreceni Ref. Koll. Főgimnáziumában kezdi, helyettes tanárként. Három év után a szeghalmi Péter András Gimnáziumba hívják, ahol 1941-ig tanít.

1941-ben a kultuskormányzat Kolozsvárra helyezi, előbb gyakorló gimnáziumi tanárnak, majd tanulmányi felügyelője a kolozsvári tankerületnek. Egyik nyelvtudományi munkáját, a Középiskoláink a magyar nyelvművelés szolgálatában címűt, Kolozsvár városa tudományos díjával tüntette ki.

1944-től ismét debreceni évek következnek. 1944-ben a Debreceni Tanárképzőintézet Gyakorló Gimnáziumába hívják, ahol vezetőtanár az iskola megszüntetéséig, 1949-ig. További debreceni állomáshelyei vezetőtanárként: a Révai, a Csokonai, a Kossuth és a Fazekas Gimnázium, 1955-től a Kossuth Gyakorló Gimnázium. 1963-ban ment nyugdíjba a KLTE gyakorló gimnáziumának vezető tanáraként.

Két alkalommal volt az egyetemen a latintanítás módszertanának szakelőadója.

Mind a magyar, mind a latin nyelv oktatásában főszerepet tulajdonít a nyelvtan tanításának, tágabb értelmezésben a nyelvi nevelésnek. 1933-ban jelent meg Debrecenben a Teljes magyar nyelvtan kérdés-felelet formában c. könyve a Harmathy Nyomdavállalat kiadásában. Gyakorlati latin alaktanát 1936-ban adja tanulóik kezébe jól áttekinthető táblázatokkal, rövid magyarázatokkal 107 oldalon. 1965-ben, mint az egyetemen a latintanítás módszertanának szakelőadója, kari jegyzetként Latin stílusgyakorlatokat ad ki.

Fő műve, a Szép magyar szó a Tan-könyvkiadónál két kiadásban (1961, 1967.) jelent meg.

Nagy József sokoldalú tudós tanári egyéniség, tevékenységének jelentős része a zenéhez kapcsolódik.

A negyvenes évek végén debreceni gyakorló gimnáziumi tanárként az egyik tanévben tanította rendkívüli tárgyként a magyar népzene, hirdetett dallamolvasó versenyt, vezetett különböző iskolai és felnőtt kórusokat, volt ügyvezető elnöke a Ref. Koll. híres Csenki-kórusának, felügyelője a Bartók Béla Szövetség énekkarának és előadó a kerületi karnagy-továbbképző tanfolyamon.

Nagy József lelkes zenetörténeti és zeneismereti előadó is volt. Százával tartotta magas színvonalú népszerűsítő, műmagyarázó előadásait, ez utóbbit elsősorban az ifjúság körében. Témái elsősorban a magyar zenetörténet és a kortárs zenei kiválóságok munkáinak bemutatása.

A Magyar Cimbalomötös együttes tagjaként gyakran szerepelt a rádióban, de önálló cimbalomhangverseny is ad. Művészi fellépéseit a zenekritikusok igen kedvezően méltatták.

Főbb művei:

Szép magyar szó. Bevezetés a stíluselemzésbe. 1961, 1967. Tk. Budapest; Teljes magyar nyelvtan kérdés-felelet formában, 1933, Debrecen; Gyakorlati latin alaktan. 1936. Debrecen; Középiskolánk a magyar nyelvvédelem szolgálatában. 1941. Kolozsvár.

Nagy József cimbalom-művei. Pesti Könyvnyomda Rt.; Négyszólamú gyermekkarok. 1931. Bp.; Sárréti népdalok. 1965. Szeghalom.

Emlékezés Nagy Józsefre. = H-B Megyei Neveléstörténeti Egyesület, 2001. Szakmai folyóiratok és kiadványok, valamint családi és iskolai dokumentumok.

Kornya László — Ungvári János